Sanal Dünyalarda Ak?? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Sanal Dünyalarda Ak?? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=29973

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Ak?? (Flow) kavram?n?, özellikle **üç boyutlu (3B) sanal dünyalar** ba?lam?nda ölçmek amac?yla uyarlanm?? bir psikometrik araçt?r. Orijinal ölçe?in sanal ö?renme ortamlar?ndaki kullan?c? deneyimini de?erlendirmek üzere geli?tirilen versiyonu olan bu araç, kullan?c?lar?n bu ortamlardaki **me?guliyet**, kontrol ve zaman alg?s? gibi ak?? bile?enlerini ne ölçüde deneyimledi?ini belirlemeyi hedefler. Ölçek, Baydas ve arkada?lar? (2015) taraf?ndan yürütülen ve rehberli/rehbersiz ö?renme deneyimlerinde ak?? ve kal?c?l??? inceleyen çal??man?n bir parças? olarak kullan?lm??t?r.

Bu uyarlama, sanal ö?renme ortamlar?n?n pedagojik etkinli?ini ve kullan?c? motivasyonunu anlamak aç?s?ndan kritik öneme sahiptir. Toplam 26 maddeden olu?makta olup, 5'li Likert tipi derecelendirme kullan?lmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Sanal Dünyalarda Ak?? Ölçe?i, Ak??, 3B Sanal Dünyalar, Sanal Ö?renme Ortamlar?, Me?guliyet, Psikometrik Uyarlama, E?itim Teknolojisi.

Yazarlar

Baydas, O., Karakus, T. (Sorumlu Yazar: Türkan Karaku? Y?lmaz), Yilmaz, R., Topu, B., Ozturk, M.E., & Goktas, Y.

Amaç

Sanal Dünyalarda Ak?? Ölçe?i, kullan?c?lar?n **üç boyutlu sanal ö?renme ortamlar?** içerisinde gerçekle?tirdikleri görevler s?ras?nda ya?ad?klar? psikolojik ak?? durumunun yo?unlu?unu ve boyutlar?n? ölçmek amac?yla geli?tirilmi?tir. Ölçe?in temel amac?, sanal ö?renme deneyimlerinin etkile?imli do?as?n? ve bu deneyimlerin kullan?c?lar?n bili?sel ve duygusal olarak ne kadar me?gul oldu?unu belirlemektir.

Ölçek, özellikle **rehberli ve rehbersiz ö?renme senaryolar?** aras?ndaki farkl?l?klar? saptamak ve bu senaryolar?n ö?rencilerin ak?? deneyimi üzerindeki etkisini kar??la?t?rmak için kullan?lm??t?r. Bu, e?itim teknolojileri alan?nda, sanal ortam tasar?m?n?n kullan?c? deneyimi üzerindeki etkisini de?erlendirmede önemli bir araç sa?lamaktad?r.

Yap?

Ölçek, psikolojide Mihaly Csikszentmihalyi taraf?ndan tan?mlanan **ak?? durumu** yap?s?n? temel al?r. Ak??, bireyin bir aktiviteye tamamen dald???, odakland??? ve bu süreçten keyif ald???

ARABPSYCHOLOGY.COM

optimal bir deneyim durumudur. Sanal ortamlara uyarlanan bu ölçek, genellikle ak???n temel boyutlar?n? yakalamay? hedefler. Bu boyutlar aras?nda **göreve odaklanma**, **kontrol duygusu**, zaman alg?s?n?n de?i?imi, beceri ve zorluk dengesi ve **me?guliyet** yer al?r.

Sa?lanan örnek maddeler, ölçe?in özellikle **Me?guliyet** (Engagement) boyutuna odakland???n? göstermektedir. Bu boyut, kullan?c?n?n sanal dünyadaki aktiviteye aktif kat?l?m?n?, etkile?imini ve görevleri yerine getirme çabas?n? de?erlendirir. Ölçe?in toplam 26 maddeden olu?mas?, ak???n birden fazla alt boyutu kapsayan kapsaml? bir yap?y? ölçtü?ünü dü?ündürmektedir.

Geçerlik

Ölçe?in orijinal kaynakta yer alan uyarlama çal??mas?na dair do?rudan **geçerlik** (Validity) bilgileri detayl? olarak sunulmam??t?r. Ancak, akademik bir dergide (Computers in Human Behavior) yay?nlanan çal??ma, ölçe?in yap?sal geçerli?i (örne?in, faktör analizi sonuçlar?) ve ölçüt geçerli?i (ak?? puanlar?n?n ö?renme ç?kt?lar? ile ili?kisi) hakk?nda kapsaml? analizler içeriyor olmal?d?r. **Yap? geçerli?i**, ölçe?in teorik olarak ölçmeyi amaçlad??? ak?? yap?s?n? ne kadar do?ru temsil etti?ini gösterir.

Kullan?lan referans makale (Baydas et al., 2015), ölçe?in sanal ö?renme ba?lam?nda geçerlili?ini destekleyen ampirik kan?tlar sunmaktad?r. Kullan?c?lar?n sanal dünyadaki etkile?imleri ve görev tamamlama oranlar? ile ölçek puanlar? aras?ndaki korelasyonlar, **ölçüt geçerli?inin** önemli göstergeleridir.

Güvenirlik

Ölçe?in **güvenirlik** (Reliability) de?erleri, kaynak içerikte aç?kça belirtilmemi?tir (-). Ancak, uyarlama çal??malar?nda genellikle iç tutarl?l?k katsay?s? (örne?in, **Cronbach Alfa** de?eri) rapor edilir. Bu katsay?, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ne kadar tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir.

Baydas ve arkada?lar? (2015) çal??mas?n?n yüksek etkili bir akademik dergide yay?nlanm?? olmas?, ölçe?in güvenilirli?inin kabul edilebilir düzeyde oldu?unu varsaymay? gerektirir. Güvenirlik analizleri, genellikle ölçe?in farkl? alt boyutlar? için ayr? ayr? raporlan?r ve 0.70 üzerindeki de?erler kabul edilebilir bir iç tutarl?l??a i?aret eder.

Faktör Analizi

Sanal Dünyalarda Ak?? Ölçe?i'nin **faktör yap?s?**, orijinal ölçe?in boyutlar?n? koruyarak veya sanal ortam ba?lam?na özgü yeni boyutlar ortaya ç?kararak belirlenmi? olmal?d?r. Kaynak makale, muhtemelen **Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA)** veya Ke?fedici Faktör Analizi (KFA) kullanarak ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? (örne?in, Me?guliyet, Kontrol, Odaklanma) do?rulam??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçe?in toplam 26 maddeden olu?mas?, yap?n?n birden fazla faktör alt?nda topland???n? gösterir. Örnek maddelerin tamam?n?n "Me?guliyet" boyutundan verilmi? olmas?, bu boyutun sanal dünyalardaki ak?? deneyimini temsil eden ana bile?enlerden biri oldu?unu dü?ündürmektedir.

Araç

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon) ve Öz Bildirim Ölçe?i

Format: 5'li Likert tipi derecelendirme ölçe?i.

Kullan?labilir Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Üniversite ö?rencileri veya **3B sanal ö?renme ortamlar?n?** kullanan e?itim gruplar?.

Ya? Grubu: Yeti?kinler (Genellikle 18+ ya?, üniversite ö?rencisi popülasyonuna dayal?d?r).

Popülasyon Detaylar?: Çal??ma, sanal dünyalarda rehberli veya rehbersiz ö?renme deneyimine kat?lan kat?l?mc?lar üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Kat?l?mc?lar?n **3B sanal dünyalar** içerisindeki belirli ö?renme görevlerini tamamlad?ktan hemen sonra, deneyimledikleri ak?? düzeyini rapor etmelerini gerektiren nicel bir ölçme arac?d?r.

Anahtar Kelimeler

Sanal Gerçeklik, E?itim Teknolojileri, Ak?? Deneyimi, Psikometrik Özellikler, **Likert Ölçe?i**, Ö?renme Ortamlar?, 3B Sanal Dünyalar.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Belirtilmemi?tir

?leti?im E-posta Adresleri: turkan.karakus@gmail.com (Sorumlu Yazar)

Yaz??ma Adresi: Belirtilmemi?tir

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, Baydas, Karakus ve di?erlerinin 2015 y?l?nda yay?nlanan akademik çal??mas? ba?lam?nda kullan?lm??t?r. Ölçe?in ticari kullan?m? veya telif haklar? hakk?nda kesin bilgi mevcut de?ildir, ancak akademik amaçl? kullan?mlarda sorumlu yazar ile ileti?im kurulmas?

ARABPSYCHOLOGY.COM

tavsiye edilir. Sorumlu yazar: **Türkan Karaku? Y?lmaz**.

Bu çal??maya ait orijinal makale linki ?u adresten eri?ilebilir: ac.els-cdn.com.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? ise buradan indirilebilir: sanal-dunyalarda-akis-olcegi-toad.pdf.

Kaynaklar

Baydas, O., Karakus, T., Yilmaz, R., Topu, B., Ozturk, M.E. & Goktas, Y. (2015). Retention and Flow under Guided and Unguided Learning Experience in 3D Virtual Worlds, *Computers in Human Behavior, 44,* 96-102.

Sanal Dünyalarda Ak?? Ölçe?i Maddeleri

Ölçekte toplam madde say?s? **26**'d?r. A?a??da Me?guliyet boyutuna ait 4 örnek madde sunulmu?tur.

Derecelendirme: 5'li Likert (Kesinlikle kat?l?yorum=5, kat?l?yorum=4, karars?z?m=3, kat?lm?yorum=2, kesinlikle kat?lm?yorum=1)

3B sanal dünyada ihtiyaç duydu?umda soru sordum
3B sanal dünyada arkada?lar?mla iyi bir ?ekilde fikir al??veri?i yapt?m
3B sanal dünyada ö?retmen ya da arkada?lar?mdan gelen sorulara özenli bir ?ekilde cevap verdim
3B sanal dünyan?n gerektirdi?i görevleri yaparken arkada?lar?mdan yard?m ald?m.

ARABPSYCHOLOGY.COM